

выше четырех этажей. Регулирование землепользования требовало, чтобы двадцать процентов планируемой площади были дворами или садами. Балконы не должны упускать из виду соседние резиденции. Крыши всех зданий должны быть плоскими. Строительные нормы сохранили существующие в стране архитектурные особенности и сбалансировали быструю урбанизацию.

Символіка китайських народних казок
Ван Цзян (Китай)
Науковий керівник – доц. Л.С. Безкоровайна
ХНАДУ

«Знання сильніше за ніж» – так говорить мудре китайське прислів'я. Знання пробивається крізь усі часи і крізь усі перешкоди і знаходить відображення у фольклорі, тобто в усній народній творчості, яка дбайливо передає з покоління в покоління скарби народної мудрості. Через міфи, народні перекази і казки, а також прислів'я та приказки можна краще пізнати мову, традиції і звичаї кожного народу.

У культурі Китаю фольклор займає важливе місце. Коли дослідники звертаються до усної народної творчості китайців, перш за все згадують «гуші». Китайське слово «гуші» (в перекладі на українську мову: історії) – означає міфи, перекази, легенди, казки, притчі і сказання. Тобто те, що в інших мовах і культурах називають по-різному, у китайській мові позначають одним словом «гуші». Всі твори, які називають цим словом, мають багато спільного. По-перше, у них є єдиний творець – народ. По-друге, всі вони були створені дуже давно, у сиву давнину. Нарешті, по-третє, вони всі спочатку існували в усній формі, а пізніше були зафіксовані й у письмовій. Тобто «гуші» виникли в самому народі і століттями передавалися з вуст в уста, обростаючи мотивами в залежності від того, у якому місці їх розповідали і хто розповідав.

Китайські «Гуші» демонструють нам своєрідність усної народної

творчості і разом з тим показують, що китайський фольклор – це не унікальне явище. Навпаки, китайські казки дуже часто являють собою національний варіант загальносвітової казкової творчості, що розвинулася на основі загальних для більшості народів первісних уявлень і вірувань. Напевно, не випадково, що найбільш популярні у всіх провінціях Китаю ті сюжети, які добре знайомі і українським, і російським читачам. Наприклад, китайська казка про лисицю і трьох дівчаток дивовижно схожа на російську народну казку «Вовк і семеро козенят»; казка про випробування зятя у царстві тестя нагадує історію про царівну-лебідь; казка «Наречений-змій» – варіант «Пурпурової квіточки».

Усі народні казки в залежності від сюжету і від діючих осіб традиційно можна розділити на три цикли: чарівні казки, побутові казки та казки про тварин.

Найбільше місце у казковому репертуарі китайців займають чарівні казки. У чарівних казках розповідається про незвичайні події та незвичайні пригоди казкових героїв, у них описуються фантастичні істоти і чарівні предмети. Головні герої більшості чарівних казок мають загальні риси: в які б важкі умови вони не потрапляли, які б нездійсненні завдання не ставили перед собою, – вони ніколи не падають духом. Герої безкорисливі та сором'язливі: здійснивши подвиг, вони не потребують винагороди. Вони завжди допомагають тому, хто потребує їхньої допомоги; вступаються за того, кого ображають, пригнічують або переслідують, будь то людина, звір або птах. Таким чином, вони часто знаходять собі друзів і помічників.

Затвердження могутності колективної сили – яскрава риса народних казок Китаю. «Коли людей багато, вони стають безсмертними», – говорить мудре китайське прислів'я. Ідея всесилля колективу витікає з самого життя китайського суспільства – польові роботи, будівництво гребель, боротьба зі стихійними лихами увінчувалися успіхом лише за участю великої кількості людей, широких народних мас. Ця ідея колективізму, колективної плідної праці знайшла відображення у багатьох китайських казках, наприклад, «Двоголовий

фенікс», «Три брата» та ін.

Китайські чарівні казки можна умовно розділити на окремі цикли: оповідання про викрадену наречену і про її звільнення, про одруження на чудовій дівчині і казки про те, як герой долає злого противника.

Наприклад, казки про пошуки викраденої нареченої «Як юнак кохану шукав» і «Казка про хитрого У-гена і вірного Ши-є», де коханих викрадають злі сили (наприклад, Чорний орел) дуже схожі за своїм сюжетом на російські казки, де наречену або дружину героя забирає Кошій безсмертний. І китайські, і російські казки мають щасливий фінал – добро перемагає зло, герой проходить через ряд випробувань, знаходить викрадену наречену, і вони благополучно повертаються додому. Цікаво, що у цих казках є схожі персонажі, наприклад, хранителька входу до підземного царства – у китайських казках, Баба-Яга – у російських казках.

Дуже розповсюджені у китайців казки про дивовижну дружину. У казці «Чарівна картина» герой одружується з дівчиною, що зійшла з картини, в іншій казці дружиною виявляється дівчина-півонія, в третій – Нефритова фея, в четвертій – дівчина-лотос, у п'ятій – дівчина-короп. Безумовно, тут можна провести аналогію з відомою російською казкою про одруження героя з царівною-жабою.

Добре знайомі китайським читачам казки про перемогу бідного героя над своїм противником, зазвичай злим і жадібним старшим братом і його дружиною, над вітчимою або мачухою. У російському фольклорі відомий цикл подібних казок про молодшого брата, Івана-дурня, який виявляється спритнішим і добрішим за своїх старших братів, і, в кінцевому підсумку, він отримує заслужену винагороду. У китайській «Казці про молодшого брата» розповідається про те, як молодшому члену сім'ї дістається тільки мала частина батьківського спадку – півень і собака, яких незабаром вбиває злий старший брат. Молодший брат закопує їх перед будинком, і на цьому місці виростає чарівне дерево з листям-монетами. Згадаймо, наприклад, що і в російській казці

про небогу чарівний сад виростає з кісток корови, покровительки знедаланої героїні.

Для китайських чарівних казок характерна своєрідна символіка чисел та кольорів, а також національна система орієнтації у часі і просторі. Дев'яносто дев'ять річок облетів Тянь-тай – герой казки «Портрет дівчини з палацу», тисячу разів по дев'ятсот дев'яносто дев'ять верст промчав він, перш ніж знайшов чарівну щипавку. Похідні від цифри дев'ять постійно зустрічаються і в інших казках. За давніми уявленнями дев'ятка була основним непарним (або як називали китайці – чоловічим) числом. У китайських казках взагалі переважають непарні числа. Наприклад, у позначенні кількості героїв – п'ять сестер, семеро братів. У російських народних казках теж часто згадуються непарні числа – три брата в сім'ї, три завдання або три перешкоди повинен подолати Іван-царевич, з триголовим Змій-Гориничем бореться герой.

Найчастіше в китайських казках зустрічаються зелений і червоний кольори; зелений – колір рослинності і весни, червоний – колір вогню, плодів, що дозрівають і літа. Наприклад, у казці «Кішка і собака» люди у червоному та зеленому одязі готуються до весілля. Обидва ці кольори символізують у свідомості китайців життя, свято. В російських народних казках червоний колір асоціюється з красою, з дівчиною-красунею.

У китайських казках читач постійно зустрічається з позначеннями сторін світу. Наприклад, безсмертний старець, що спустився з небес, радить героям казки «Дружини у люстерці» повернути люстерка на південний захід, щоб побачити своїх наречених. У казці «Жінка-лисиця» дівчина-перевертень, прощаючись, наказує своєму коханому, щоб він йшов шукати її на південний захід. Уявлення про південний захід як про сторону, де повинна відбутися приємна герою зустріч, збереглося в народі і понині. Несприятливим вважається північний схід», наприклад, злий дракон у казці «Лис-перевертень» прилітає з північного сходу. Особливим є уявлення про захід. Там знаходилося за стародавніми віруваннями царство мертвих. «Повернутися на захід»

означало китайською «померти», і, коли стара жінка у казці «Відчиніться, кам'яні ворота!» вказує герою шлях на захід, вони і потрапляють в інший світ, що знаходиться у гірській печері. Коли героїня казки «Чарівна картина», яку забрав злий перевертень, просить передати коханому, щоб шукав її у Західній країні, – це означає, що він повинен вирушити до країни мертвих.

Більшість китайських казок мають одну спільну рису – сюжет переплітається з описом місцевого пейзажу. Дія в казках ніколи не відбувається в деякому невизначеному царстві, все незвичайне трапляється з героєм поруч, у рідних і знайомих казкарю місцях. У російських казках, на відміну від китайських, сюжет, як правило, пов'язаний з пригодами персонажів у тридесятому царстві; герой вирушає у пошуках щастя за тридев'ять земель.

Китайські народні казки несуть в собі скарби тієї великої мудрості, яка накопичувалася поколіннями. Казки вчать нас дивитися на світ широким поглядом, відкривають нам важливі життєві істини.

Фольклор – чарівний ключ до серця кожного народу, до взаємного розуміння. Адже не дарма в одній з китайських народних казок говориться: «Коли між братами згода – гори стають нефритом, коли люди працюють згуртовано – земля плодоносить золотом».

Література:

1. Рифтин Б. Герои и сюжеты китайских сказок: Китайские народные сказки. – М.: Художественная литература, 1972. – 412 с.
2. Сказки народов Китая. – М.: Художественная литература, 1961. – 494 с.

Мова, культура й етнічна ідентичність

Джуда Ахмед (Німеччина)

Науковий керівник – керівник навчально-наукового центру

з підготовки іноземних громадян Л.В. Богиня

УМСА

У світі існує понад 6500 мов. У Європі розмовляють лише 230 мовами, а в Азії – більш як 2000. Кожна мова пройшла свій шлях розвитку, має свою історію, а народ, який нею говорить, зберігає свої традиції і культуру.